



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 18017/2022
30.08.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., чији је пуномоћник Саша Милинчић, адвокат из ..., против туженог Института за воћарство Чачак, чији је пуномоћник Душан Станковић, адвокат из ..., ради дуга, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 45/22 од 27.04.2022. године, у седници одржаној 30.08.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж 45/22 од 27.04.2022. године и **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени Институт за воћарство Чачак да тужиоцу АА на име дуга за испоручене саднице за сезону 2013/2014 исплати и то:

-износ од 656.798,68 динара са законском затезном каматом почев од 03.08.2018. године до коначне исплате

-износ од 122.744,63 динара на име законске затезне камате обрачунате за период од 27.12.2016. до 02.08.2018. године, на износ главног дуга из става 1. алинеје 1, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења;

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Институт за воћарство Чачак да тужиоцу ББ на име дуга за испоручене саднице за сезону 2013/2014 исплати и то:

-износ од 463.048,25 динара са законском затезном каматом од 03.08.2018. године до коначне исплате,

-износ од 86.512,24 динара на име законске затезне камате обрачунате за период од 27.12.2016. до 02.08.2018. године, на износ главног дуга из става 2. алинеје 1, све у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења;

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени Институт за воћарство Чачак да тужиоцу ББ на име дуга за испоручене саднице за сезону 2015/2016 исплати и то:

-износ од 333.680,38 динара са законском затезном каматом од 03.08.2018. године до коначне исплате,

-износ од 62.342,18 динара на име законске затезне камате обрачунате за период од 27.12.2016. до 02.08.2018. године, на износ главног дуга из става 3. алинеја 1,

све у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 417.847,82 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени да тужиоцу АА на име таксе за ревизију исплати износ 64.194,00 динара, а за одлуку по ревизији 101.291,00 динар, а тужиоцу ББ на име таксе за ревизију 77.511,64 и одлуке по ревизији 116.267,46 динара, све у року од 15 дана по пријему пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Чачку П 2295/20 од 06.02.2021. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени да тужиоцима на име дуга за испоручене саднице за период 2013/2014 (за оба тужиоца) и за сезону 2015/2016 (за тужиоца ББ) исплати укупно износе ближе означене у ставу 1, 2. и 3. изреке ове пресуде на главни дуг и обрачунату законску затезну камату са периодима доспећа од 03.08.2018. године до коначне исплате. Ставом 4. изреке обавезан је тужени да тужиоцима накнади трошкове парничног поступка у износу од 384.097,82 динара у року од 15 дана.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 45/22 од 27.04.2022. године, ставом првим изреке, укинута је пресуда Основног суда у Чачку П 2295/20 од 06.02.2021. године. Ставом другим изреке, одбијени су тужбени захтеви тужиоца и туженог за исплату тражених износа у целости (тачка 3. и 4. тачком 5. назначеног става обавезани су тужиоци да туженом солидарно на име трошкова парничног поступка исплате износ од 366.645,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Против другостепене пресуде тужиоци су благовремено изјавили ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Испитујући побијану пресуду, у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности нити су учињене друге битне повреде ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, утврђено је да су правни претходници тужилаца са туженим закључивали уговоре о пружању услуга у производњу воћних садница. По тим уговорима који датирају још од 2012. године тужиоци као даваоци услуга су се обавезали да обезбеде пољопривредно земљиште на коме ће за рачун наручиоца, овде туженог, својим радом у сезони 2012/2013 производити квалитетни садни материјал и то тужилац АА шљиве 25000 комада и саднице кајсије 3000 комада. Обавеза наручиоца је да сачини обрачун накнаде за пружање услуге у производњу садница у складу са динамиком продаје. За сезону 2012 и 2013 годину сачињени су писмени уговори. Према чл. 2. прописано је да се накнада за пружену услугу у узгајању калемова одређује у износу од 40% од продајне цене садница (без ПДВ-а) по комаду реализованих садница. Наручилац посла тј. овде тужени је имао обавезу да

достави подлогу и калем за уговорену производњу, да врши надзор техничког процеса производње и периодичним прегледом прати стање развијеност садница у производњу, прави извештаје итд. давалац се обавезао да обезбеди земљиште задовољавајућег квалитета за производњу воћног засадног материјала, својим радом изврши сву обраду и спроведе производњу према упутствима које је добио од института. За уговорену производњу воћног садног материјала могао се користити искључиво репроматеријал достављен или преузет од наручиоца – института. Уговарачи овде тужиоци су имали обавезу да се придржавају производње уговорним количинама и да уколико се током процеса производње установи да је тај број мањи обавести о томе наручиоца. Према записнику о преузетим садницама и коначном обрачуну по уговору за пружене услуге у производњи воћних садница у сезони 2013/2014 тужилац АА је по уговору број .. од 02.07.2013. године у централни магацин предао 21549 садница шљива (по отпремници) што представља 51,78% од укупног броја преузетих садница шљива у институту и 1600 садница кајсија што значи да је укупна вредност садница без ПДВ-а у висини од 6.364.507,90 динара. Тужилац ВВ (отац тужиоца ББ) је такође закључио уговор број .. са туженим али је касније у тај уговор ушао овде тужилац јер је његов отац на њега пренео сва права уговор је оверен код Основног суда у Чачку под Ов 11474/2016 од 30.08.2016. године када је ВВ као уступилац тужиоцу ББ уступио уговор о пружању услуга. По том уговору је извршена предаја одређених садница. За период 2014/2015 године тужилац ББ са туженим Институтом није закључио писмени уговор већ се радило о закључењу усменог уговора а директор туженог му је рекао да се уговор закључује под истим условима као уговор из претходне године. Тужиоци су предали одређени број калемова, али тужени није исплатио уговорену цену по уговору. Тужиоци сматрају да тужени треба да исплати 40% од продајне цене садница без ПДВ-а. Вештачењем од вештака економско-финансијске струке утврђено је да, уколико се прихвати становиште да је тужиоцима припао износ 40% од продајне цене садница без ПДВ-а, тужени тужиоцима требао да исплати износ и то: тужиоцу АА 656.798,68 динара са каматом од 03.08.2017. године а на име кашњења у исплати тј. на име обрачунате законске камате за период од 27.12.2016. до 02.08.2018. године износ од 122.744,65 динара, а тужиоцу ББ за период 2013/2014 године износ од 463.048,25 динара са законском каматом од 03.08.2018. године као и износ од 86.512,24 динара на име камате обрачунате за период од 22.12.2016. до 02.08.2018. године. Тужиоцу ББ тужени би био у обавези за испоручене саднице за сезону 2015/2016 исплати износ од 333.680,38 динара са каматом од 03.08.2018. године до исплате и износ од 62.342,18 динара на име законске затезне камате обрачунате за период од 22.12.2016. до 02.08.2018. године.

При овако утврђеном чињеничном стању првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужилаца основан. При томе суд је пошао од тумачења уговорене одредбе где је предвиђено да је тужени дужан да тужиоцима исплати 40% од продајне цене садница (без ПДВ-а). У току поступка вештак је утврдио и који би порези оптерећивали такву испоруку па је закључио ако би тужени био у обавези да изврши уплату уз одбијање пореза и доприноса онда би произлазило да је тужени преплатио тужиоце. Првостепени суд налази да је одредба уговора јасна и да је тужени у обавези да тужиоцима исплати 40% од продајне цене садница без ПДВ-а, а како није исплатио назначене износе то је тужбени захтев тужилаца усвојио.

Другостепени суд није прихватио овакво становиште првостепеног суда, укинуо је првостепену пресуду и након отворене расправе и додатно изведених доказа закључио да је тужбени захтев неоснован. Ово из разлога што налази да је приликом

обрачуна тужени био у обавези да поштује законске прописе пре свега Закон о социјалном осигурању као и Закон о порезима на доходак грађана са одређеним изменама који је ступио на снагу од 01.01.2014. године. Налази да се овде ради о уговору о делу и да приходи по основу уговора о делу имају карактер опорезованог прихода физичких лица у смислу члана 85. Закона о порезу на доходак грађана у смислу члана 85. став 1. тачка 1. те да је приликом исплате накнаде за предате саднице тужени био у обавези да изврши целокупни обрачун пореза и сходно Закону о доприносима за обавезно социјално осигурање као и Закона о порезу на доходак грађана. Како је на основу вештачења утврђено да када се изврши обрачун тих законских обавеза које морају бити одбијене од износа који је тужиоцима требао да буде исплаћен, произлази да је тужени требао да исплати од вредности цене саднице 28%, а што је и учинио па је тужбени захтев одбио као неоснован.

По оцени Врховног суда, овакво правно становиште другостепеног суда због погрешне примене материјалног права није прихватљиво.

Ово из разлога што уговор обавезује странке. Према члану 2. уговора предвиђено је да је тужени у обавези да тужиоцима по уговору исплати 40% од продајне цене садница (без ПДВ-а). Језичким тумачењем, а што је раније била пракса која је поштована у уговорном односу између правних претходника тужилаца и туженог, произлази да је тужени био у обавези да уговарачима исплати 40% од продајне цене садница у нето износу. Ознака без ПДВ-а се може оправдано тумачити да је исплата уговорена у нето износу. Стога је другостепени суд сувишно разматрао да ли је плаћен порез по Закону о обавезном социјалном осигурању или порез на доходак грађана. Ово из разлога што је то у надлежности органа управе. У одређеним случајевима порез на доходак грађана наплаћује се на крају године таква обавеза је на ономе ко је остварио доходак а не на ономе ко врши исплату. С друге стране ако се тумачењем може закључити да је извршено уговарање исплате по предатој цени садница у нето износу, без ПДВ-а, онда је беспотребно даље утврђивати ко је у обавези да врши назначена плаћања према позитивним законским прописима а која се уплаћују у корист државе. Тужени је био у обавези да изврши исплату онако како је уговорено по назначеном уговору у нето износу а ствар је других пореских органа како ће извршити контролу и утврдити да ли је на све те износе правилно извршен обрачун одговарајућих пореза и доприноса.

Из свега изнетог произлази да је другостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право што је исходovalo неопходност преиначења другостепене пресуде.

Имајући у виду напред изнето, и чињеницу да је другостепени суд укинуо одлуку првостепеног суда приликом отварања расправе то је Врховни суд на основу члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Одлуку о трошковима поступка суд је донео на основу члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП.

Тужиоци су успели у спору и имају право на трошкове поступка, при чему им је Врховни суд признао трошкове који су им досуђени у првостепеном поступку у висини од 384.097,82 динара. На те трошкове додати су трошкови ревизијског поступка у износу од и то: за стручни састав ревизије износ 33.750,00 динара, што чини укупно

износ од 47.847,82 динара. Тужиоцима су признати трошкови на име таксе за ревизију и одлуку по ревизији и то тужиоцу АА на име таксе за ревизију 64.194,00 динара, за одлуку по ревизији 101.291,00 динара, а тужиоцу ББ за таксу за ревизију 77.511,64 динара и на име таксе за одлуку по ревизији 116.267,46 динара, све сходно важећој ТТ.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић